

Sygn. akt

III AUa 1068/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **30 stycznia 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Mirosław Szwagierczak (spr.)
	Sędziowie:	SSA Urszula Kocyłowska SSA Alicja Podczaska
	Protokolant	sekr. sądowy Anna Kuźniar

po rozpoznaniu w dniu **25 stycznia 2013 r.**

na rozprawie

sprawy wniosku **J. W.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o wysokość emerytury

na skutek apelacji wniesionej przez stronę pozwaną

od wyroku **Sądu Okręgowego w Przemyślu**

z dnia **13 września 2012 r.** sygn. akt **III U 1265/12**

I. zmienia zaskarżony wyrok o tyle , że ustala , iż kwota składek oraz kwota kapitału początkowego zaewidencjonowane na koncie wnioskodawcy J. W. na dzień 30 kwietnia 2011 roku , powiększone o kwoty waloryzacji kwartalnych przeprowadzonych za czas po dniu 31 stycznia 2010 roku , podlegają ostatniej kwartalnej waloryzacji według wskaźnika za czwarty kwartał 2010 roku ,

II . dalej idącą apelację oddala .

Sygn. akt III AUa 1068/12

UZASADNIENIE

wyroku z 30 stycznia 2013 r.

Decyzją z dnia 4 lipca 2011 r. Oddział Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w R., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 16.05.2011 r., przyznał J. W. emeryturę pomostową od dnia 14 czerwca 2011 r., tj. od rozwiązania stosunku pracy – decyzja ta była decyzją zaliczkową, gdyż toczył się spór o ustalenie wartości kapitału początkowego.

Decyzją z dnia 18 kwietnia 2012 roku organ rentowy ponownie ustalił wysokość emerytury od 14.06.2011 r.

ZUS wskazał, że kwota kapitału początkowego zaewidencjonowana na koncie wnioskodawcy, z uwzględnieniem waloryzacji, wynosi 303.366,71 zł, zaś kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, również z uwzględnieniem waloryzacji, wynosi 135.707,98 zł.

Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

J. W. odwołał się od decyzji z dnia 18 kwietnia 2012 roku. Zakwestionował waloryzację składek oraz kapitału początkowego dokonaną przez ZUS. Przytaczając treść art. 25 a ustawy o emeryturach i rentach z F.U.S. podniósł, że zwaloryzowania jego składek oraz kapitału należało dokonać za rok 2010 z uwzględnieniem kwartalnych wskaźników waloryzacji za czwarty kwartał 2010 r., podczas gdy Zakład zastosował waloryzację roczną, przez co wysokość jego emerytury jest niższa o około 116 zł.

Wniósł o ponowną waloryzację – zgodnie z art. 25 a, ust. 2 pkt 2 ustawy emerytalnej.

Odpowiadając na odwołanie organ rentowy podtrzymał swoje stanowisko i wniósł o oddalenie odwołania, argumentując, że w przypadku wniosków złożonych w II kwartale danego roku waloryzacji kwartalnej, za cztery poszczególne kwartały roku poprzedniego, podlegają tylko te składki i kapitał początkowy, które stanowią podstawę obliczenia emerytury przyznawanej w miesiącach kwiecień i maj, natomiast składki i kapitał początkowy, które stanowią podstawę naliczenia emerytury przyznawanej w czerwcu danego roku są – zgodnie z zapisami ustawy - poddane od dnia 1 czerwca rocznej waloryzacji i nie podlegają wobec tego żadnej waloryzacji kwartalnej.

Sąd Okręgowy Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Przemyślu, po rozpoznaniu sprawy, wyrokiem z dnia 13 września 2012 r. zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że nakazał organowi rentowemu dokonania waloryzacji kapitału początkowego i składek wnioskodawcy J. W. za 2010 rok z uwzględnieniem kwartalnych wskaźników waloryzacji za cztery kwartały 2010 roku.

Sąd nie znalazł uzasadnienia dla praktyki stosowanej przez ZUS podzielenia drugiego kwartału na okresy kwiecień – maj oraz czerwiec – dla uzasadnienia zróżnicowania w przeprowadzaniu waloryzacji składek i kapitału początkowego. Zdaniem Sądu ogłoszenie do dnia 25 maja danego roku wskaźnika waloryzacji składek za poprzedni rok nie daje podstaw do podzielenia drugiego kwartału na dwa okresy i dwa sposoby waloryzacji – co w efekcie różnicuje sposób ustalenia i wysokość emerytur.

Opierając się na treści art. 25 a ust. 2 oraz 173 ust. 4 – 6a ustawy o emeryturach i rentach z F.U.S. Sąd orzekający w I instancji dokonał zmiany decyzji z dnia 18 kwietnia 2012 r.

W apelacji od powyższego wyroku Oddział ZUS w R. zarzucił naruszenie przepisów art. 25 ust. 3-12, art. 25 a ust. 1-8 i art. 137 ust. 4-6a ustawy emerytalnej i wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Uzasadnienie apelacji zasadza się na twierdzenie, że „brak jest w tym przypadku podstaw, aby dokonać kolejnych waloryzacji za poszczególne kwartały 2010 roku, gdyż cała podstawa obliczenia należnej emerytury została zwaloryzowana w dniu 1.06.2011 roku rocznym wskaźnikiem waloryzacji za 2010 rok”.

Wnioskodawca wniósł o oddalenie apelacji.

Rozpoznając sprawę Sąd Apelacyjny ustalił i rozważył, co następuje:

1. W sprawie niekwestyjnie jest, że decyzją z dnia 18 kwietnia 2012 roku dokonano ustalenia wysokości emerytury pomostowej - przyznanej Panu J. W. decyzją z dnia 4 lipca 2011 r. - na podstawie art. 4 ustawy z 18.12.2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2008 r. Nr 237, poz. 1656) – poczynając od dnia 14 czerwca 2011 roku. Wysokość emerytury wyliczono na podstawie art. 25 i 26 oraz 73-175 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Ustalono, że:

- kwota składek zaewidencjonowanych, z uwzględnieniem waloryzacji, wynosi – 135 707,98 zł,

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego – 303 366,71 zł,

- średnie dalsze trwanie życia – 251,50 miesięcy.

Składki zaewidencjonowane na koncie ubezpieczonego na dzień 31.01.2010 r. plus kapitał początkowy zostały w dniu 1.06.2010 r. zwaloryzowane wskaźnikiem waloryzacyjnym za rok 2009, a składki zaewidencjonowane na dzień 31.01.2011 r. oraz kapitał początkowy zostały w dniu 1.06.2011 r. zwaloryzowane wskaźnikiem waloryzacyjnym za rok 2010 r.

2. Ubezpieczony kwestionując decyzję organu rentowego w istocie kwestionuje przeprowadzoną waloryzację zaewidencjonowanych składek i kapitału początkowego za 2010 r. Uważa, że ZUS błędnie dokonał waloryzacji rocznej (stosując wskaźnik 103,98%) zamiast waloryzacji kwartalnej (stosując wskaźnik 110,91%) – co obniżyło jego emeryturę o około 116 zł.

3. Składki na ubezpieczenie emerytalne były uwzględniane na indywidualnym koncie ubezpieczonego J. W. od 1 stycznia 1999 roku. Składki opłacane za okres trwania ubezpieczenia przed tą datą są uwzględnione w wysokości emerytury w postaci kapitału początkowego (art. 173 – 175 ustawy o emeryturach i rentach z F.U.S.).

4. Emeryturę pomostową wylicza się według takiej samej formuły, według której wylicza się emeryturę z tzw. I filaru, gdyż podstawę wymiaru emerytury pomostowej stanowi zwaloryzowana suma składek emerytalnych oraz kapitału początkowego.

Pierwotna wysokość emerytury zależy więc tu od finalnej kwoty składek oraz kapitału początkowego; dla zachowania ich realności konieczna jest ich waloryzacja.

Procedurę takiej waloryzacji wprowadza art. 25 i art. 25a oraz art. 173 ustawy emerytalnej (znowelizowanej ustawą z 20.04.2004 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw – Dz. U. Nr 121, poz. 1264).

Waloryzacje kapitału początkowego odbywają się na zasadach przewidzianych dla uaktualniania składek.

Waloryzacja roczna składek polega na pomnożeniu zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego składek emerytalnych na dzień 31 stycznia roku, za który jest przeprowadzana, przez wskaźnik waloryzacji, powiększona o kwotę przeprowadzonych już waloryzacji. Przeprowadzana jest od 1 czerwca każdego roku - corocznie.

Waloryzacje kapitału początkowego przeprowadzane są według wskaźników waloryzacji składek.

Natomiast zgodnie z art. 25a e. i r. przy ustalaniu wysokości emerytury kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zaewidencjonowanych po 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią roczną waloryzację, jest waloryzowana kwartalnie.

5. Sąd Okręgowy słusznie zauważa, iż spór w tej sprawie sprowadza się do rozstrzygnięcia problemu, czy ustalając wysokość emerytury pomostowej P.J. W. w dniu 14 czerwca 2011 roku ostatniej waloryzacji składek emerytalnych oraz kapitału początkowego należy dokonać według wskaźnika za czwarty kwartał 2010 r. – stosując art. 25a ust. 2 pkt 2 ustawy emerytalnej.

Waloryzacja roczna ze swej natury ma zapewnić realność podstaw, od których zależy wysokość emerytury. Dlatego też waloryzacji dokonuje się przy zastosowaniu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych (ust. 6 art. 25 e. i r.). Formuła corocznej waloryzacji składek ustalona w art. 25 e. i r. podlega uszczegółowieniu w art. 25a e. i r.; poprzez odesłania zawarte w ust. 3 art. 25 e. i r. („z uwzględnieniem art. 25a”).

Art. 25a e. i r. pozostaje w relacji wynikowej do art. 25 e. i r. , zachowując przy tym charakter szczególnej regulacji waloryzacji dla potrzeb pierwotnego ustalenia wysokości emerytury (w dalszym czasie waloryzowana będzie już emerytura a nie jej podstawa).

Art. 25a e. i r. wprowadza waloryzację kwartalną dla osób przechodzących na emeryturę, tak aby stan ich konta uwzględniał przyrost przypisu składek przypadających po ostatniej waloryzacji rocznej dokonanej w trybie art. 25 e. i r.. Ust. 2 cyt art. 25 a e. i r. precyzyjnie ustala mechanizm ostatniej kwartalnej waloryzacji w zależności od terminu kwartalnego ustalania wysokości emerytury. Treść pkt 2 ust. 2 art. 25a e. i r. nie pozostawia wątpliwości; w przypadku ustalania wysokości emerytury w drugim kwartale 2011 roku – ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku, co przesądza o stosowaniu trybu waloryzacji kwartalnej oraz o wysokości ostatniego wskaźnika waloryzacyjnego.

Inaczej mówiąc; kwota składek oraz kapitału początkowego zaewidencjonowana na koncie wnioskodawcy J. W. na dzień 30 kwietnia 2011 r. (v. – art. 25 a ust. 3 e. i r.), powiększona o kwoty waloryzacji kwartalnych przeprowadzonych po dniu 31 stycznia 2010 roku (v. – art. 25a ust. 1 e. i r.), podlega ostatniej kwartalnej waloryzacji według wskaźnika za IV kwartał 2010 r. (v. – art. 25a ust. 2 pkt 2 e. i r.).

6. Gdyby przyjąć (co proponuje organ rentowy), iż „cała podstawa obliczenia należnej emerytury została zwaloryzowana w dniu 01.06.2011 roku rocznym wskaźnikiem waloryzacyjnym za 2010 rok” to przy kontrowersyjności co do legalności takiego postąpienia wówczas:

- po pierwsze; waloryzacji podlegałyby tylko kwota zaewidencjonowana na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia 2011 roku,

- po drugie; jaki tryb rekompensaty zastosować za czas od 31.01. do 01.06.2011 r.,

- po trzecie; taka praktyka waloryzacyjna prowadziłyby do niedopuszczalnego zróżnicowania sposobu ustalenia wysokości emerytury w trakcie jednego kwartału (odrębnego ustalania wysokości emerytury w czerwcu każdego roku), ze skutkiem w postaci nierównego traktowania wszystkich ubezpieczonych (art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych),

- po czwarte; reguły równości i niedyskryminowania stron stosunku ubezpieczenia społecznego (art. 2a s.u.s.) mogą tu być przywołane jako zasady współżycia społecznego w ocenie decyzyjności organu rentowego (por. odpowiedni wyrok SN z 15.12.2009 r. – II UK 138/09).

7. Reasumując: w przypadku ustalania wysokości emerytury w czerwcu danego roku (w drugim kwartale) ostatniej kwartalnej waloryzacji składek oraz kapitału początkowego dokonuje się wskaźnikiem za czwarty kwartał poprzedniego roku (art. 25a ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych- tj. Dz. U. z 2009 r. Nr 159, poz. 1227 ze zm.).

Z tych wszystkich względów nie można było uwzględnić argumentów apelanta. Tym samym jego apelacja nie mogła odnieść postulowanego skutku (art. 385 kpc) – poza techniczno - porządkującym aspektem konieczności doprecyzowania pierwszoinstancyjnego orzeczenia, którego meritum Sąd II instancji w całości podziela i akceptuje.